

IMOSS

**STEDENBOUW
LANDSCHAP
BUITENRUIMTE**

ESSAY, OVERVECHT-NOORD / VROEGER - NU - TOEKOMST

25 JANUARI 2019
1333-R

Bron: apple maps

ESSAY

Met dit essay dragen wij bij aan het debat over de geschiedenis van de stad en de omgang met ons erfgoed. De schrijver, Sjoerd Hekking, is actief bij Siesta en doet veel onderzoek naar dit soort wijken en plekken. Deze stichting spant zich in voor initiatieven voor behoud van industrieel erfgoed in Amersfoort. Ons doel met dit onderzoek is om binnen de, uniform ogende, stempel van de CIAM wijk (en specifiek Overvecht) de kwaliteit te onderschrijven, maar ook de diversiteit. De paragraaf *vooruitzicht* is geschreven door Joram van Otterloo. Hij is stedenbouwkundige & partner bij IMOSS bureau voor stedenbouw bv en onderzoekt momenteel de reële transformatiepotentie van de Ivoordreef, maar ook een aantal straten in de nabije omgeving van deze plek.

AUTEURSRECHT

Het auteursrecht op alle in dit rapport opgenomen beeldmateriaal en tekst berust bij IMOSS bureau voor stedenbouw bv en Sjoerd Hekking.

Voor eenieder geldt dat niets uit dit rapport mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van IMOSS bureau voor stedenbouw bv.

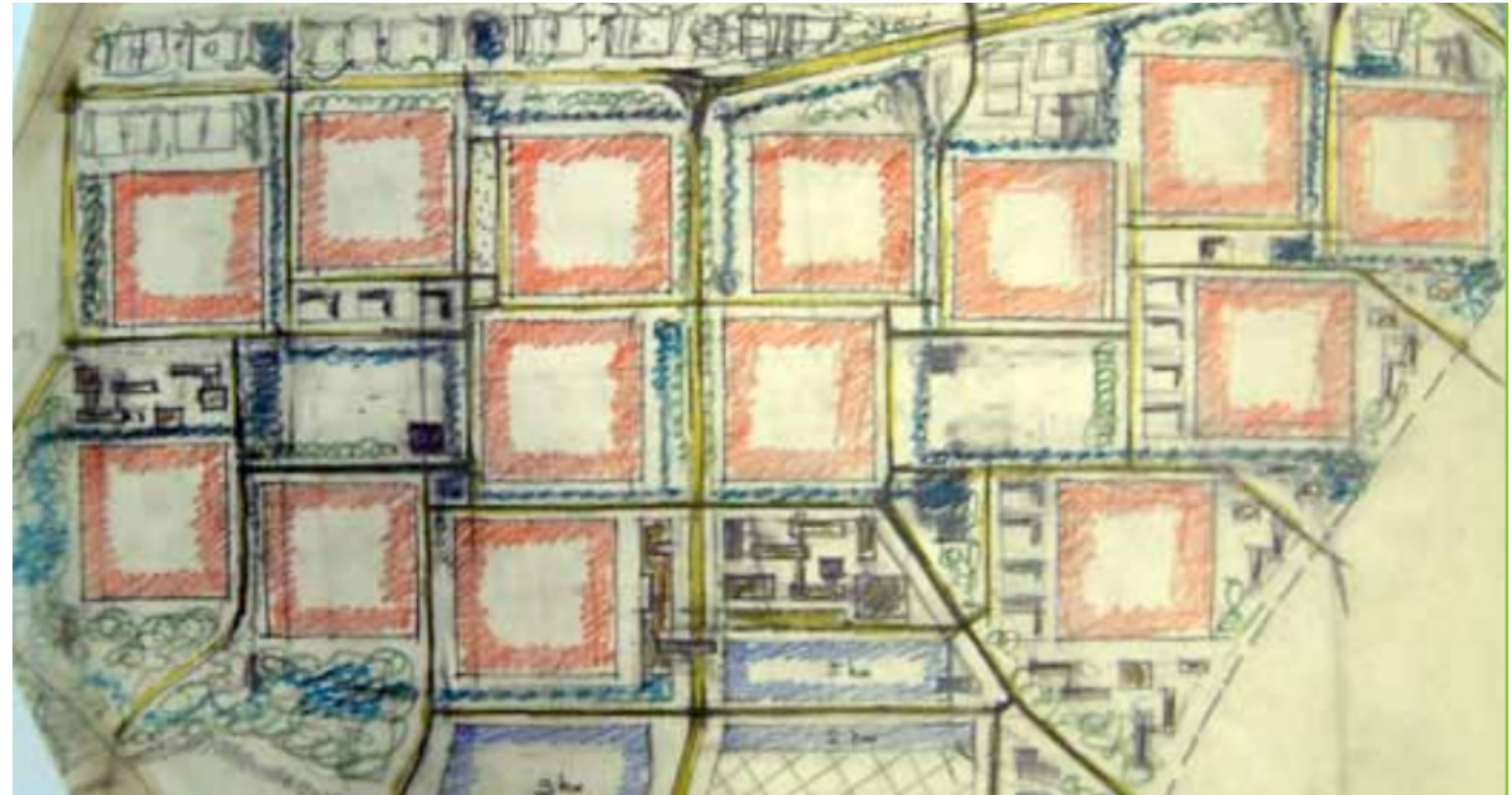
IMOSS
STEDENBOUW
LANDSCHAP
BUITENRUIMTE

OVERVECHT EN CIAM

OVERVECHT

Overvecht ligt aan de noordwestzijde van Utrecht, tussen de Vecht en het open landschap ten noorden van de Gageldijk. Een enorme kwaliteit, die pas recent herontdekt wordt. Het spoor Utrecht - Amersfoort/Hilversum, de Brilledreef, de Einsteindreef, de Vecht, de gemeentegrens met Maarssen en de gemeentegrens met Maartensdijk vormen de grenzen van de wijk.

Het stedenbouwkundig plan voor Overvecht is gemaakt door de stedenbouwkundigen Wissing en Hanekroot en is grotendeels uitgevoerd in de jaren zestig. Het gebied is voor het bouwrijp maken circa 2 meter opgehoogd met opgespoten zand, er zijn daarom geen oude landschapselementen bewaard gebleven. Langs de oude historische linten, de Vecht en de Gageldijk, liggen echter wel verschillende cultuurhistorische objecten.

Schetsplan Overvecht 24 april 1958, Archief Wissing (NAi)

Overzicht schetsplannen, Archief Wissing (NAi)

Utrecht Overvecht

CIAM

Bron: *Het Nieuwe Bouwen Internationaal/International CIAM Volkshuisvesting Stedebouw/Housing Town Planning*, Auke van der Woud, 1983, Delft University Press, Rijksmuseum Kröller-Müller, Otterlo pag.54 t/m 58

Een vereniging in 1928 opgericht door moderne architecten met een specifiek probleem:

“hun moeite om opdrachtgevers, particulieren zowel als overheden, er van te overtuigen dat hun architectuur beter was dan de gebruikelijke traditionele: beter in technisch, economisch, hygiënisch, esthetisch en ideologisch opzicht.”

De 23 architecten die CIAM oprichtten behoorden niet allemaal tot de kopstukken van het ‘Nieuwe Bouwen’ zoals het in Nederland gaat heten. Le Corbusier, May en Hannes Meyer waren de kopstukken. Nederlandse architecten die toen deelnamen: H.P. Berlage, J.J.P. Oud, G.Th. Rietveld en Mart Stam.

‘Het Nieuwe Bouwen’ (Architecture Moderne/Neus Bauen) betekende een afrekening met Architektur, de ‘schone’ (= lees: esthetisch verantwoorde) bouwkunst, en een keus voor het rationele bouwproces. L’Architecture Moderne wilde ‘schone’ bouwkunst blijven, maar met moderne middelen. De architecten Gropius, May en Meyer huldigden nog de opvattingen van de ‘schone’ bouwkunst, LeCorbusier stond voor het rationele, de moderne middelen.

Tijdens het eerste congres – CIAM 1 – werd de ‘Verklaring van Sarraz’ (1929) opgesteld. Hierin stonden 4 rubrieken die de principes van het ‘Nieuwe Bouwen’ huldigden

zoals deze door de deelnemende architecten werden onderschreven :

De eerste rubriek was: Algemene Efficiëntie. Dit moest gevonden worden in rationalisatie en standaardisatie.

De tweede rubriek: Planning van stad en regio.

Stedenbouw is de organisatie van alle functies van het collectieve leven in de stad en op het land. Stedenbouw

kan nimmer door esthetische overwegingen bepaald worden, maar uitsluitend door functionele conclusies. Het ordenen van de functies staat bij stedenbouw op de eerste plaats: het wonen, het werken, de ontspanning (recreatie) (sport en amusement). Middelen om aan deze functies te voldoen zijn: grondverkaveling, verkeersregeling, wetgeving.

Deelnemers CIAM 1 - Bron: *Het Nieuwe Bouwen Internationaal/International CIAM*

De derde rubriek: Architectuur en publieke opinie.

De architect dient invloed uit te oefenen op de gemeenschap middels de principes van het Nieuwe Bouwen. Hier ligt een taak voor de onderwijsinstellingen die het publiek bewust kunnen maken van de invloed van licht, lucht, ruimte, hygiëne en praktisch gebruik van huisraad ('Stichting Goed Wonen').

De vierde tevens laatste rubriek 4: Architectuur en de relatie tot de staat.

De opleidingen tot architect dienen gemoderniseerd te worden. Voor de moderne architectuur, die de wil heeft rationeel en economisch te bouwen betekenen de huidige rijksacademies en –hogescholen met hun esthetisch en formalistisch gerichte methoden een voortdurende rem. Rijksoverheden worden opgeroepen moderne onderwijsmethoden toe te gaan passen ter vervanging van de academies die beschermers zijn van het verleden. Zo wordt het vanzelfsprekend dat zij hun aandacht gaan richten op: nieuwe bouwmaterialen (beton, metaal & glas), nieuwe constructies (skeletbouw in beton en/of staal) en nieuwe productiemethoden (prefab).

OVERVECHT EN CIAM

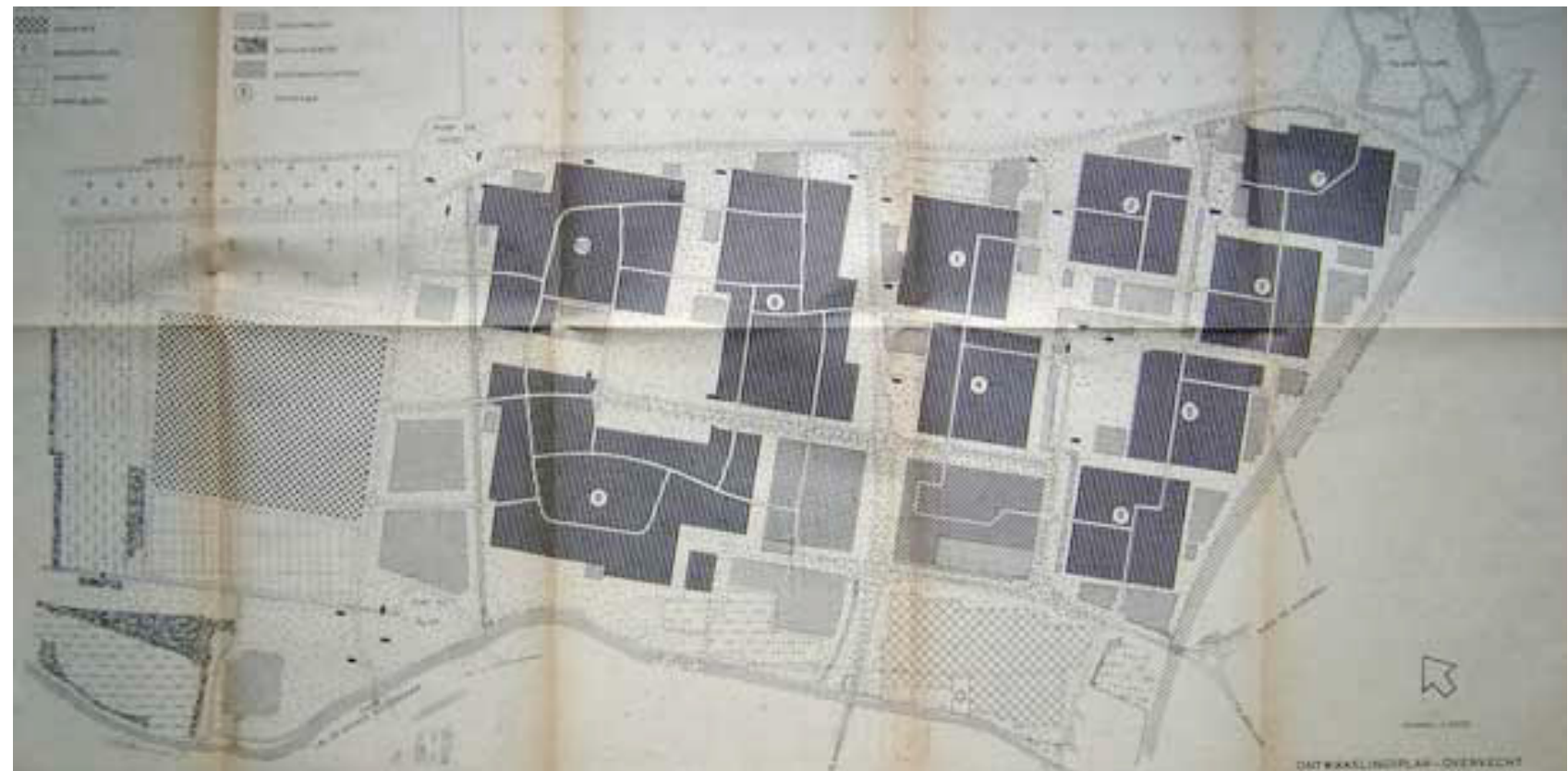
Utrecht Overvecht is een CIAM wijk: Congrès Internationaux d'Architecture Moderne (CIAM). Dit was een groot internationaal platform dat in de eerste helft van de 20e eeuw een grote stempel heeft gedrukt op het architectuurdebat. Dit platform bestond van 1928 tot 1959. Eén van de belangrijkste ideeën die uit de CIAM voortkwamen was het idee van 'De functionele stad'. In de CIAM werden geplande steden gepropageerd, waarbij de functies als wonen,

werken en recreatie van elkaar gescheiden zijn.

Deze gedachte wordt in het Nederlands ook wel de CIAM-gedachte genoemd. In Nederland ook wel 'Het Nieuwe Bouwen' genoemd. 'Het Nieuwe Bouwen' (Architecture Moderne/Neus Bauen) betekende toen een afrekening met Architektur, de 'schone' (= lees: esthetisch verantwoorde) bouwkunst, en een keus voor het totale rationele bouwproces.

De stad werd in vier categorieën van hoofdfuncties ingedeeld. Het wonen, de recreatie, het werken en het verkeer. Omtrent het wonen: stadskernen en 19e eeuwse wijken zijn overbevolkt, ongezond, het dichtst bebouwd en op de meest ongunstige plekken gesitueerd. Het verkeer: hindert de bewoners van huizen aan verkeerswegen

en voorsteden zijn zonder plan en zonder organische verbinding met de stad. Betreffende de recreatie: te weinig groene terreinen in de stad en als ze er wel zijn dan zijn ze slecht over de stad verspreid en moeilijk te bereiken. Betreffende het werken: werkplaatsen liggen niet op die plekken in het stadsorganisme waar zij volgens hun bestemming zouden moeten liggen. Ten aanzien van de vier categorieën werden er tevens een aantal eisen geformuleerd. Eisen ten aanzien van het wonen: woonwijken moeten op de klimatologisch en geografisch meest gunstige plaatsen van de stad gelegen zijn. Woningbouw langs verkeerswegen moet uitgebannen worden. Hoogbouw kan ruimte vrij maken voor terreinen voor sport en spel. De eisen voor de recreatie: aanleg van voldoende en goed over de stad verdeeld groen

Ontwikkelingsplan Overvecht met Zuid van Wissing en Noord van Hanekroot

(wijkparken, plantsoenen, gebieden voor dagrecreatie rond de stad, zoals bos) Voor het werken: een zo kort mogelijke afstand tussen woon- en werkgebied. Industrie isoleren met behulp van een groene zone. In de woonwijken plaats voor kleinbedrijf ten behoeve van de wijk zelf. Voor het verkeer: gescheiden verkeersbanen voor verschillende verkeerssoorten, ongelijkvloerse kruisingen. Differentiatie van straten naar hun functie: wijkstraten, woonstraten en hoofdwegen

Andere belangrijke thema's van de schetsen zijn:

- Opbouw in overzichtelijke buurten;
- Een groepering van buurten rondom twee parken (Noord en Zuid);
- Groene voegen met voorzieningen als scheiding tussen de buurten;
- Het wijkcentrum in de zuidwest-hoek van Overvecht-Noord;
- Groene randen en torens verspreid over het plangebied.

Utrecht Overvecht bestaat uit twee gebieden die kort na elkaar zijn gerealiseerd: 1960 - Overvecht-Zuid is een ontwerp van de architecten W. Wissing en K.F.G. Spruit (1960) (voor meer info W.Wissing zie: <https://zoeken.hetnieuweinstituut.nl/images/archives/pdf/WISS.ead.pdf>) en heeft carré-vormige buurten, omringd door groen dat altijd op loopafstand bereikbaar is, evenals de speelplekken, lagere scholen en buurtwinkels. Ook is er een singelstructuur die alle buurten met het park de Watertoren verbindt. 1962 - Overvecht-Noord is van stedenbouwkundige C. Hanekroot (1962), die veel

grootschaliger woonvlekken ontwierp rond een groot centraal park (park de Gagel).

Wonen

In Zuid komt naast hoog en middelhoogbouw ook relatief veel laagbouw voor (25%), terwijl Noord meer hoogbouw kent en een geheel eigen type middelhoogbouw. Er is in de gehele wijk een enorme variatie in woningplattegronden, waaronder de speciaal voor Overvecht ontworpen middelhoogbouw (Noord) met zijn grote woonkeukens.

Verkeer

Het doorgaande verkeer wordt zoveel mogelijk om de woonbuurten heen geleid via stroomwegen, die de naam van een rivier hebben. De woonbuurten zelf zijn autoluw. Er is een voor die tijd ongekend luxe parkeernorm van 1 auto per woning.

Recreatie

De parken worden aangelegd als wandel- en recreatiegebieden met extra voorzieningen als sportvelden, kinderboerderijen, rozentuinen enzovoorts. Centraal ligt een grootstedelijk centrum (grootwinkelcentrum) waar zich voor het eerst ook belangrijke ketens als C&A en Kreymborch vestigden.

Schetsplan Hanekroot, 1962

Het grootste verschil van Overvecht-Noord met Overvecht-Zuid is dat er door Hanekroot niet ontworpen is op een repeterende buurteenheid, maar dat er voor elke buurt een nieuwe compositie is gemaakt, de kenmerken van

de plek zijn gebruikt om tot het ontwerp te komen.

Hoogbouw werd in speciale vlakken op speciale plaatsen opgenomen, in combinatie met de groenstructuur. In de vakken zorgden vloeiend in elkaar overlopende ruimten van pleinen, hoofdwegen en groenzones voor samenhang en oriëntatie. Een belangrijke quote van Hanekroot hierin is: “om te ontkomen aan te grote eentonigheid en strakheid die dreigde te ontstaan door de massale herhaling van dezelfde of gelijkaardige blokken, zijn in Noord niet meer uitsluitend rechte straten toegepast, maar werd overgegaan tot een stelsel van lichtgebogen straten en een niet zuiver rechthoekig wegennet”. Omwille van de eenheid tussen Noord en Zuid is wel de richting van de strikt haaks op elkaar staande bebouwing aangehouden.

Alle hoogbouw in Overvecht-Noord heeft een relatie met de randen van de wijk en dienen als grens naar de stad. Daarnaast werd hoogbouw gebruikt om het park in te sluiten, “het park werd daarmee een interieur”. Verder heeft Hanekroot de volgende ambitie gehad: Het landschap werd opgesloten achter een muur van hoogbouw, maar liet het groen van het park zo ver mogelijk de vakken van de woonbuurten in te komen. Een belangrijk onderdeel is echter onuitgevoerd gebleven: “de schakels tussen park, rand, de buurten en de wijk”, in deelplan 8 is dit het beste terug te zien.

De conclusie van het onderzoek “cultuurhistorisch onderzoek en ruimtelijke analyse Utrecht Na Oorlogse Wijken: Overvecht” zegt het volgende:

- Er is een plan ontworpen dat een grote variatie kende in lange lijnen, afwisseling van stedelijke ruimten, gevoel voor omgeving en een vlechtwerk van programmatische elementen (gebouwd). Overvecht is het werk van een stedebouwer, niet een architect;
- Het totaal-plan is gebaseerd op de ideeën van de wijkgedachte ('neighbourhoodunit');
- Door de stad in kleine eenheden op te delen zou de mens zich prettig en geborgen kunnen voelen in de grote stad. De wijk diende een overzichtelijke leefomgeving te bieden, waarin hechte sociale gemeenschappen zouden kunnen ontstaan;
- Beleidswijzigingen hebben veelal geleid tot een verandering in hoogbouwprogramma, subsidies speelde hier een grote rol in waardoor in 1963 er een hoogbouw golf door het land ging;
- Met het annuleren van de vrijstaande torens in Overvecht, is het hoogbouwbeeld van Overvecht heel anders geworden dan bedoeld;
 - In plaats van een groene wijk met bebouwing tot onder de boomgrens, hier en daar verbijzonderd met slanke hoge torens, heeft de wijk nu grote hoogbouwwanden gekregen die het beeld van veraf domineren. Het bureau van Wissing vond achteraf deze hoogbouw misstaan in de buurten.
- Niet alles is helemaal gelukt:
 - Tegenover de compositorische rijkdom en de ruimtelijke precisie, staat een functionele eenzijdigheid, een programmatische massaliteit en een architectonische grofheid;

Bebouwingsvelden: Overvecht is opgebouwd uit tien stedenbouwkundige deelgebieden. Overvecht-Zuid heeft zeven velden of 'stempels'. Overvecht-Noord heeft drie grotere 'stempels'

- Met als gevolg: een eenzijdige kansarme bevolkingssamenstelling met grote sociale problemen in een neerwaartse spiraal;
- De menselijke schaal en sociale geleding staan onder druk als gevolg van de grootschaligheid en de eentonigheid van het programma;

- De flexibiliteit in de woonplattegrond is nooit echt van de grond gekomen;
- Wellicht de belangrijkste conclusie: Overvecht is een wijk die in de toekomst gebaat kan zijn bij de toevoeging van nieuwe ontwerplagen aan het concept, mits zij het nu bestaande compositorisch kader respecteren.

OVERVECHT NU

NETWERKEN EN STRUCTUREN

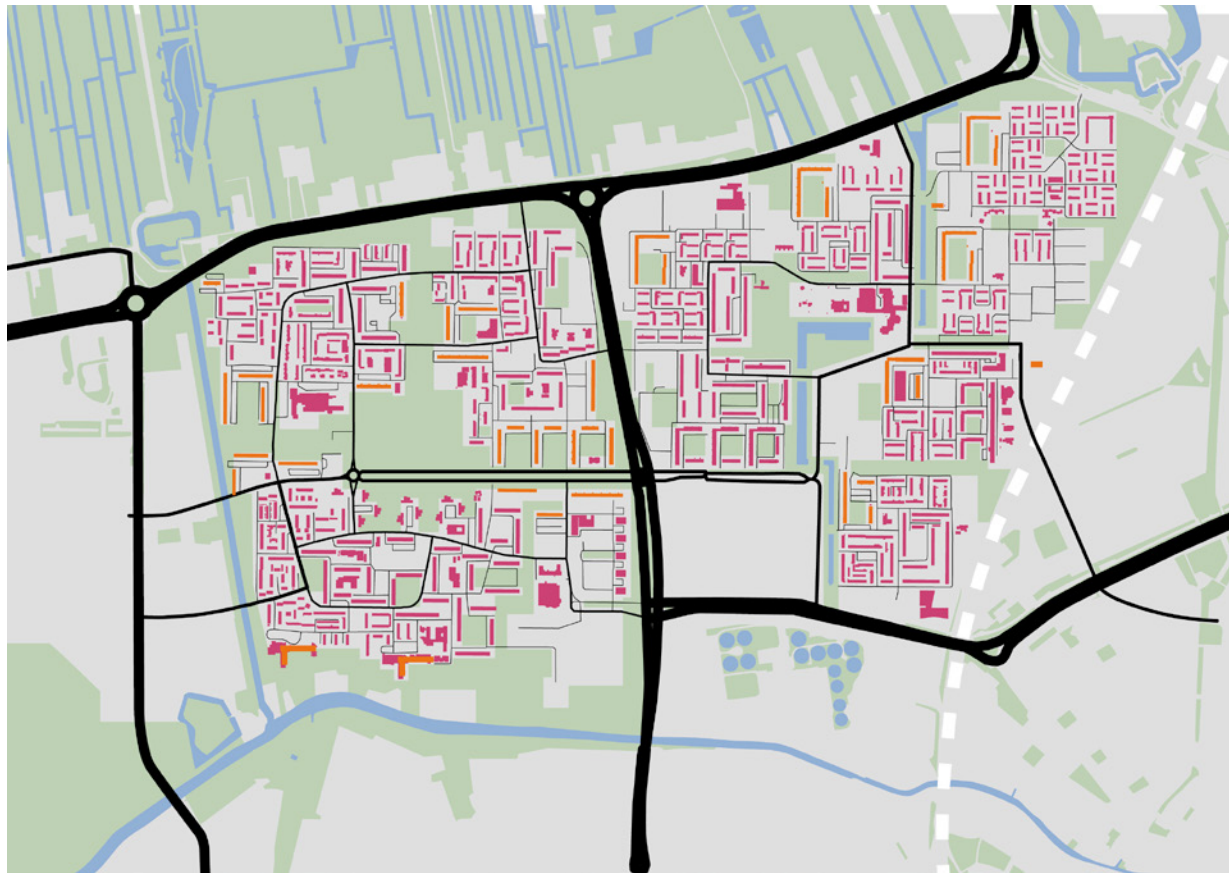
Voor het ontwerpen van een passende invulling voor Overvecht is het noodzakelijk om de huidige ruimtelijke en functionele structuren in kaart te brengen. In de volgende kaarten wordt ingegaan op de bebouwing, de landschappelijke context, de maatschappelijke structuren en de routing door de wijk.

Bebouwing en infrastructuur

De wijk is grofweg opgebouwd uit rijwoningen, lage en hoge flatgebouwen en voorzieningen. Deze bebouwing is in een stempelstructuur neergezet. De belangrijkste verkeersas is de Einsteindreef, vanwaar de diverse buurtjes te bereiken zijn.

Groen en water

Overvecht is een wijk met veel ruimte voor groen en kent twee belangrijke waterstructuren (de Vecht en de Klopvaart) die langs de wijk lopen. Afzonderlijke buurten worden van elkaar gescheiden door openbaar groen en in wijken zijn groene ruimtes te vinden, vaak aan de achterzijde van de woningen. Het open landschap ten noorden van Utrecht ligt nabij Overvecht en wordt met een fietsbrug verbonden met het park de Gagel. De meeste groenvoorzieningen ontberen gebruiksfuncties, met name die langs de Einsteindreef. Zij vullen voornamelijk de geluidszone op met kijkgroen. Het groen vanuit het Gagelpark reikt niet tot aan de diverse flatgebouwen en voelt door de grote verharde vlakken in Overvecht ook ver weg.

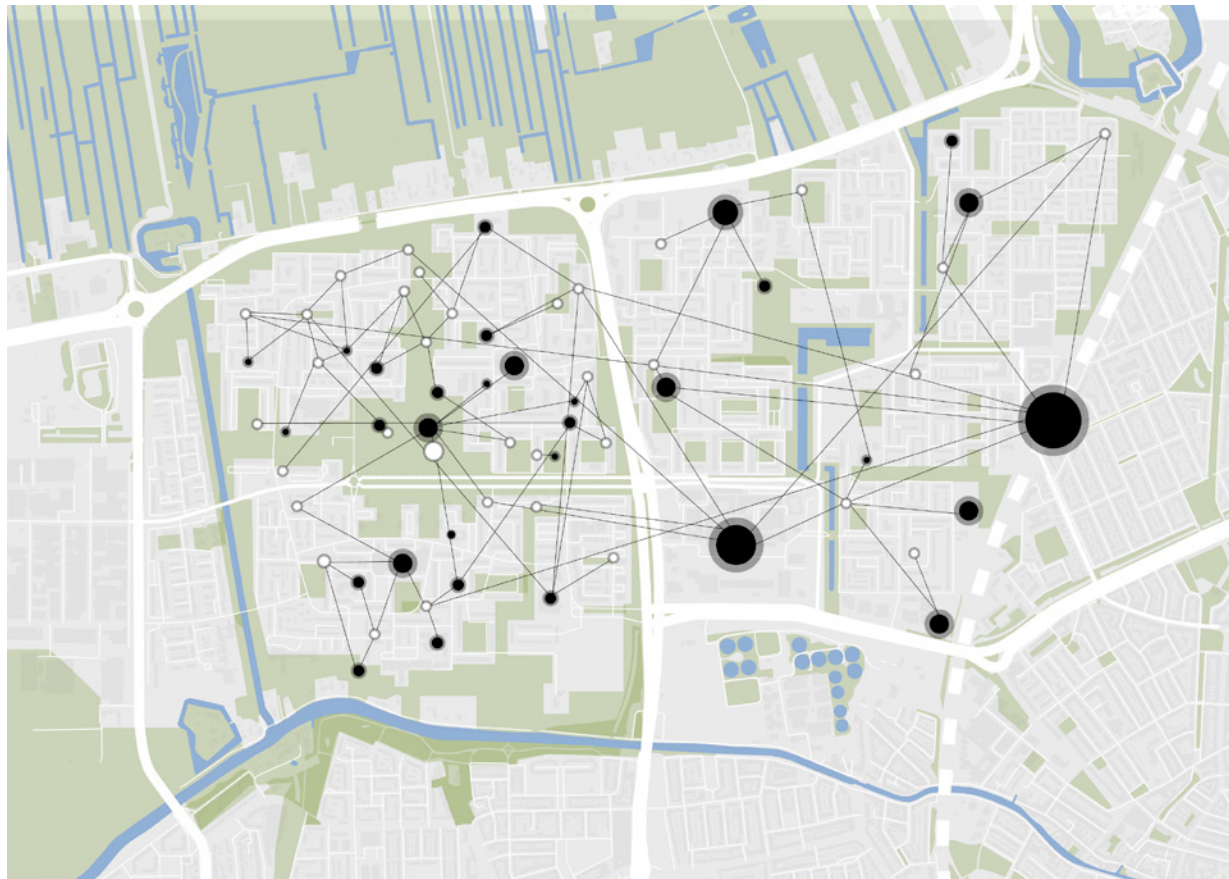
Stempelwijk Overvecht

Hoofd groenstructuur

Maatschappelijke structuur

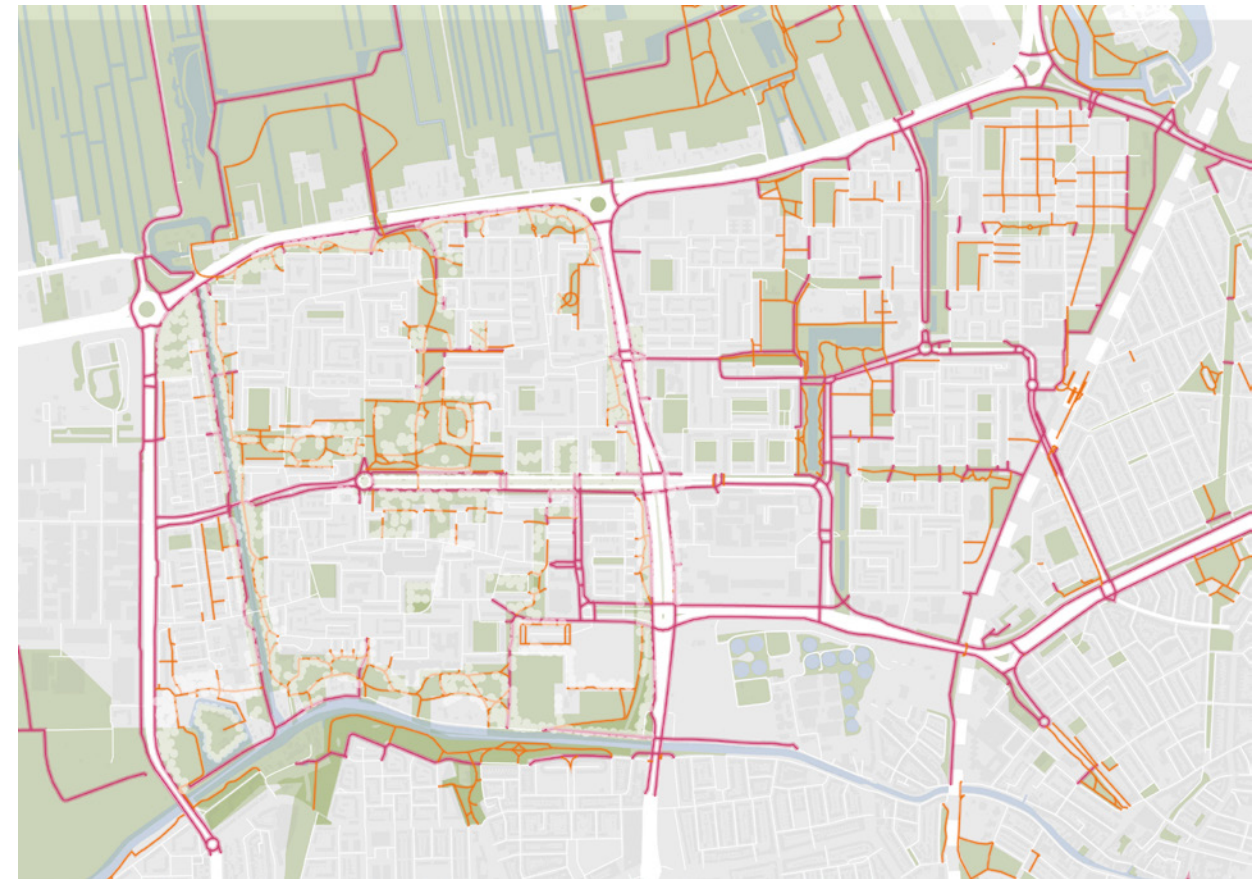
Overvecht kent een sterk netwerk van voorzieningen, maatschappelijke en culturele instellingen die een netwerk door de wijk vormen. Sommige voorzieningen (station, Shoppingcenter Overvecht) hebben een buurtoverschrijdend verzorgingsgebied, andere dienen de meer directe omgeving. Diverse kleine voorzieningen, zoals een kerk, moskee, voetbalveldjes en waterpleintjes dragen ook bij aan dit maatschappelijk en sociale netwerk. Het centrum de Gagelhof is in Noord (in potentie) een belangrijke maatschappelijke drager. Ten westen hiervan ligt buurthuis De Boog en daarachter het park de Gagel.

Maatschappelijke verbindingen

Beweging en routing

Overvecht is gebouwd in een tijd dat ruimte voor autoverkeer een belangrijk ontwerpprincipie werd. Tegenwoordig is het faciliteren van langzaam verkeer zoals fietsen en lopen belangrijk om tot een fijne woonbuurt te komen. De Einsteindreef is een verkeersader die de wijk in tweeën snijdt. Aan weerszijden hiervan (aangegeven met roze) bevinden zich fietsroutes. Tussen de buurten loopt de infrastructuur voor langzaam verkeer vooral samen met de autoroutes. Rondom de parken en groenstructuren is dit echter niet zo, zoals te zien aan de fijnmazige infrastructuur voor wandelaars in en rondom het park de Gagel. Deze fijnmazige structuur reikt niet tot aan de diverse woonbuurten, maar beperkt zich tot de grenzen van het groen en is daarmee hemelsbreed dichtbij, maar gevoelsmatig erg ver weg.

Langzaam verkeer

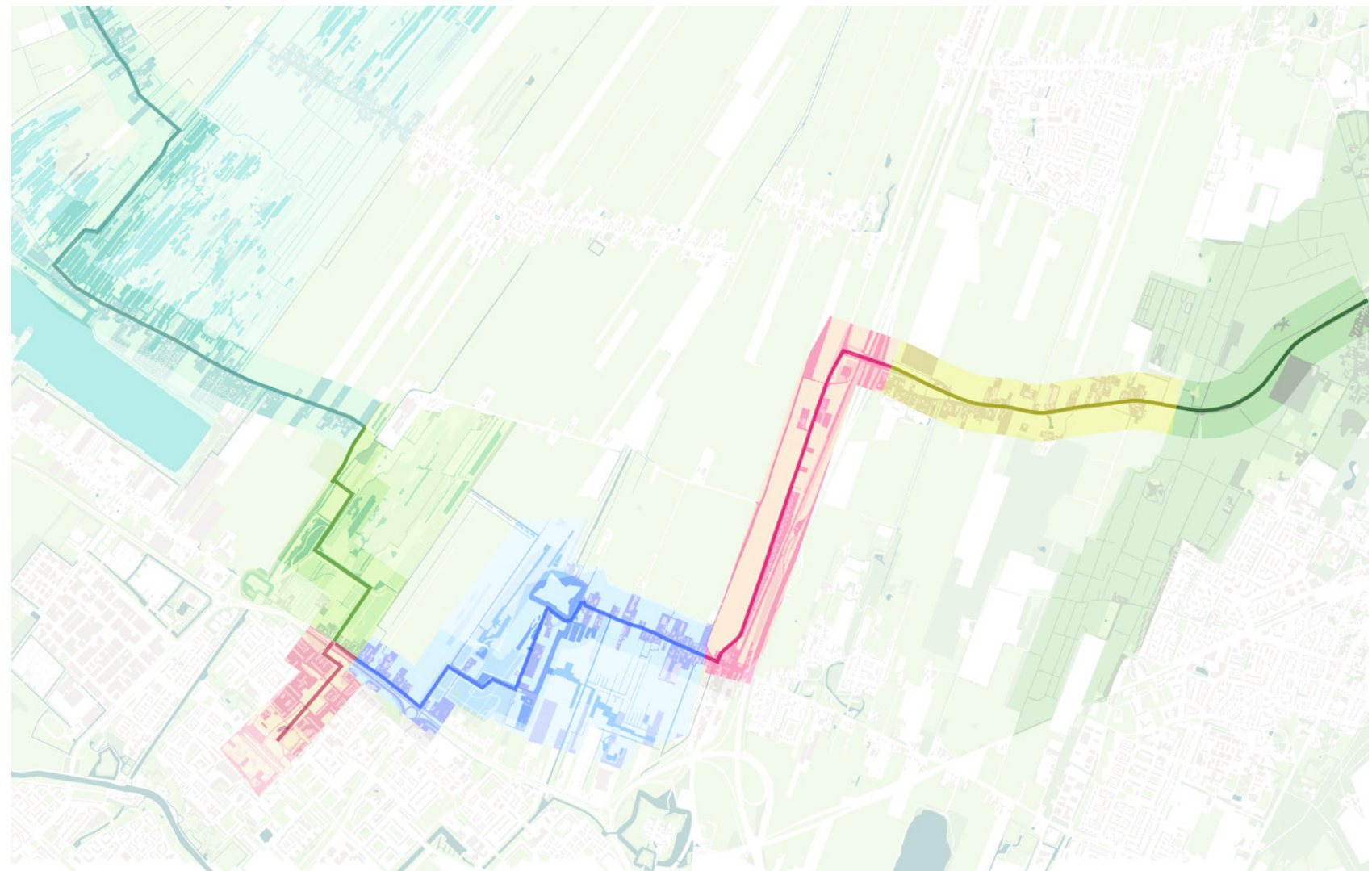
IN DE STAD/AAN HET LANDSCHAP

De ligging van Overvecht is op twee manieren te definiëren. Enerzijds de stedelijke ligging, anderzijds een sterk landschappelijke ligging. Het benadrukken van deze twee kwaliteiten, maar ook de confrontatie en de mogelijke samenhang, maakt Overvecht uniek. De meest ‘gemiste kans’ is de landschappelijke benadering, hieronder gaan we daar nader op in.

Aan het landschap

De langzame beleving staat centraal vanuit het landschap. De begrippen gezondheid, sport, beweging, menselijke maat, klimaat, water en recreatie staan hier centraal. De locatie ligt nog op enige afstand van dit landschap. Het principe “Groen als nutsvoorziening” biedt kansen. Het gebied letterlijk aan het landschap leggen, dat is niet het doel, een goede en prettige verbinding bewerkstelligen wel. Het landschap nabij de locatie is van grote (recreatieve en cultuurhistorische) waarde. Dichtbij ligt de Utrechtse Heuvelrug, het Veenweidegebied, de Nieuwe Hollandse Waterlinie, etc. De N230 is op dit moment de grootste barrière naar dit landschap. Recent is er een eerste echte entree gemaakt ter hoogte van de Hongkongdreef, een fietsbrug vanaf de Gageldijk. Deze biedt (nagenoeg) een directe verbinding met het Gagelpark, maar ligt niet helemaal goed in het netwerk. Vanuit het Gagelpark is het op dit moment niet mogelijk om op een prettige manier de diverse woonbuurten te bereiken. De routes bestaan vooral uit verhard oppervlak en parkeren. Een andere mogelijke, langzame route, is vanaf de Gageldijk over te steken naar de Einsteindreef om vervolgens over te steken naar de noordzijde van Overvecht. Langs de Einsteindreef ligt een

groene route (onder andere de Pretoriadreef) waarmee een fietser of voetganger in potentie op een ontspannen manier langs de wijk kan bewegen. Het gevoel van onveiligheid is nog wel hoog op sommige plekken. De herontwikkeling biedt hierin kansen. overgang naar het landschap, dit wordt gedaan door het groene profiel en de steeds informelere randen van de dreef.

Segmentering landschappelijke beleving

OVERVECHT - VOORUITBLIK

AANHAKEN OP CIAM

De CIAM-gedachte biedt een aantal aanknopingspunten voor de visie en het ontwerp waarmee fouten in het weefsel worden herstelt en waarmee de CIAM gedachte een (moderne) nieuwe invulling krijgt.

Vlechtwerk van programma

In de basis van Overvecht is er sterk ingezet op vervlechting van bebouwd programma met onbebouwd programma. Met name in deelplan 8 is die vervlechting niet goed van de grond gekomen. Door de introductie van nieuwe plekken, verschillend in maat en schaal met een duidelijke hiërarchie wordt er sterk op deze hernieuwde vervlechting ingezet. Deze plekken krijgen ook een daadwerkelijke functie binnen de wijk, waarmee ze meer worden dan “kijkgroen”.

Toevoegen menselijke maat

Menselijke maat was uitgangspunt bij de CIAM-gedachte, onder andere door de opkomst van de auto is deze menselijke maat verloren gegaan. Dit is terug te zien in de blinde plinten, de grote hoeveelheden verharding en de open velden met kijkgroen. Herontwikkeling van diverse plots bieden kansen voor de opwaardering van deze plinten, waarin in de toekomst wellicht gewoond kan worden. Ook zijn er kansen om juist zowel in de openbare ruimte als in de bebouwing deze menselijke maat terug te brengen.

Nieuwe diepgang binnen de compositie

‘Voor elke buurt een nieuwe compositie’ De huidige compositie van de wijk biedt veel ruimte voor een andere invulling, die binnen de grootschalige compositie overeind kan blijven. Zo is het mogelijk om de orthogonale opzet

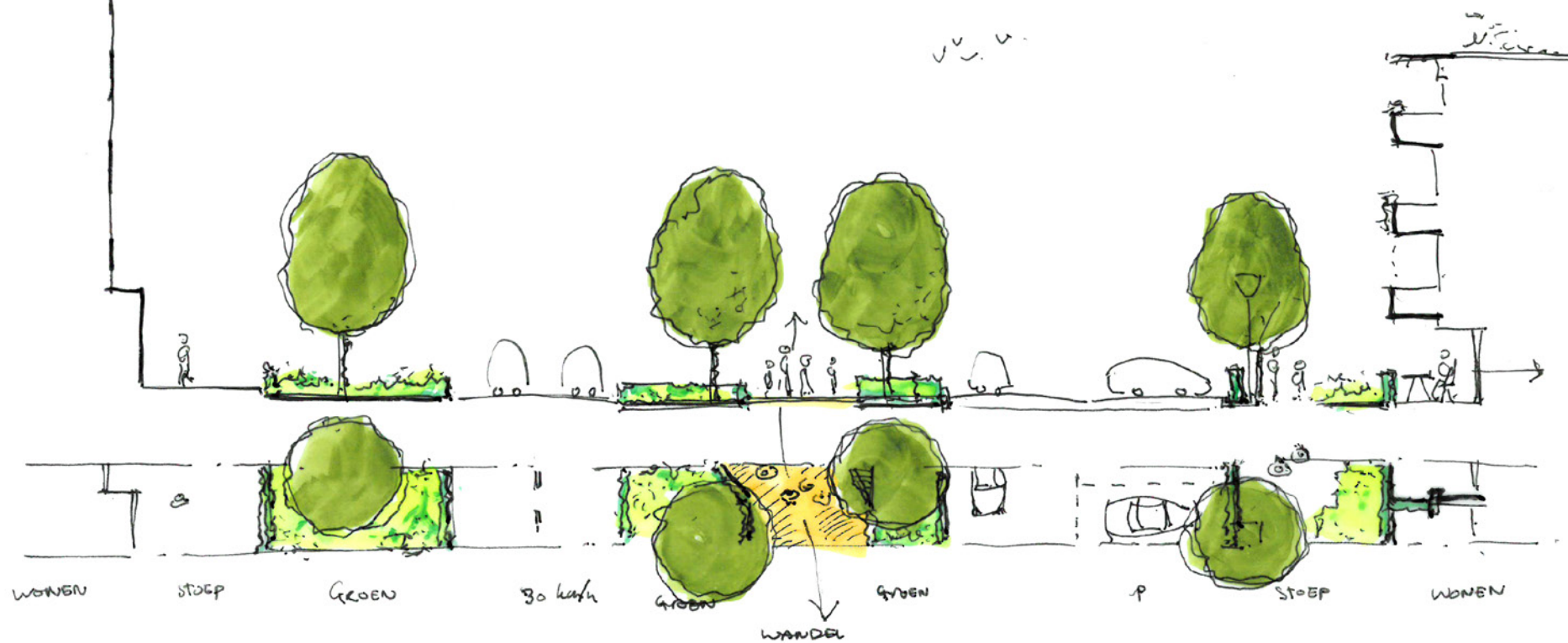
over te nemen en daarmee tevens voorkanten te maken naar diverse straten, zoals bijvoorbeeld de Kasaidreef, Klipspringersdreef, Oranjerivierdreef en Einsteindreef. Deze voorkanten volgen de rooilijnen van de bestaande bebouwing en kunnen op diverse plekken verspringen om zo nieuwe ruimtes te maken of oude te respecteren. Door deze opzet ontstaat er ruimte voor nieuwe binnenwerelden, een nieuwe, menselijke schakel in Overvecht. De ruimtes aan deze voorkanten kunnen daarmee tevens worden ingericht voor ontmoeten en verblijf, wat zorgt voor een nieuwe levendigheid, ook aan de straat.

Grote mix van bebouwd programma

De huidige wijk is vrij éénzijdig qua programma, terwijl de oorspronkelijke visie uitging van een programmatische mix. Met nieuwe ontwikkelingen is het zaak in te spelen op een grote diversiteit aan programma en typologiën, dit van grondgebonden tot kleine en middelgrote appartementen.

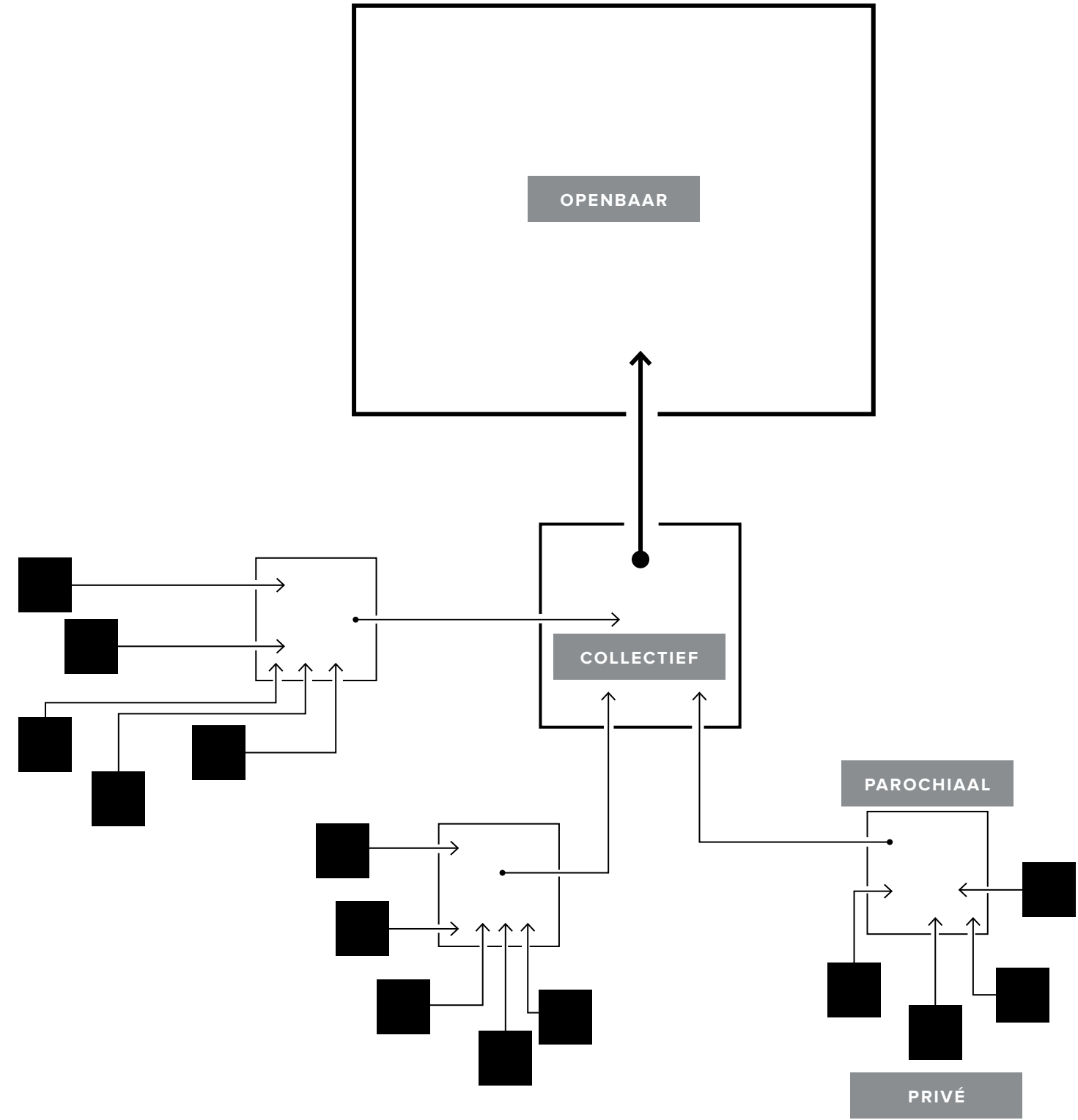
Bouwhoogte aansluitend

Sluit aan, waar mogelijk, op de bouwhoogtes van Overvecht. Deze gaat uit van 10 lagen langs de hoofdgroenstructuur en 4 lagen aan een wijkring (Oranjerivierdreef). Toch is diversificatie goed mogelijk, door aan te haken op de oorspronkelijke visie van Overvecht-Noord, namelijk het maken van een groene wijk (tot in de poriën), met bebouwing tot onder de boomgrens en her en der verbijzonderd met hoge torens. Deze torens markeren de bijzondere plekken in het plan en de entree van Overvecht-Noord.

Hiërarchie in plekken

Bewoners hebben behoefte aan een veilige, geborgen en prettige plek waarbij de drempel om de deur uit te gaan zo laag mogelijk is. Dit wordt bereikt door een heldere structuur van plekken en (buiten)ruimtes aan te brengen die op een bepaald schaalniveau een bepaalde rol hebben. De eerste belangrijkste plek is de privé plek. Dat is de plek van de bewoner zelf, de veilige haven. Naast dat dit een plek in het huis is, is dit ook de plek direct aan het huis. Dat kan in de vorm van een tuin, een patio, etc. De overgang naar deze plek moet zacht en geborgen zijn. Hiermee wordt het gebruik en de gang naar buiten gestimuleerd. Vanuit deze privé plek komt men in het parochiale gebied. Dit is vaak de plek waar kleine kinderen veilig kunnen spelen, waar een fiets zonder slot kan staan en waar bewoners van een blok zich samen eigenaar van voelen. Deze plek is beperkt in maat en heeft een fijne schaal. Hij vormt de eerste schaalsprong naar het collectieve gebied. Het collectieve gebied is de plek van de buurt, maar is ook toegankelijk voor mensen uit de wijk. Wanneer men van “buitenaf” dit collectieve gebied (vaak een plein, of een park(je)) betreedt moet het voelbaar zijn dat hier een bepaald gevoel van veiligheid en collectiviteit heerst. Hier spelen veelal de wat oudere kinderen, is er ruimte om een boek te lezen op een rustige plek, maar het is ook de plek waar het water zichtbaar wordt gebruikt in de collectieve ruimtes. Vanuit de collectieve ruimte komt men in de openbare ruimte, de stad.

Verbinden - aan het landschap

Overvecht-Noord ligt aan een aantal fantastische landschappelijke eenheden. Door sterk op een nieuw netwerk in te zetten wordt het mogelijk zogenaamde 'geluksroutes' te maken. Wandel- of fietsroutes, kort en lang, in, om en door het landschap waarbij de Ivordreef een spil gaat vormen. Deze routes gaan met name in op het thema sport en spel, om zo beweging te stimuleren. Dit betekent wel dat er qua ontwikkeling verder gekeken moet worden dan de diverse ontwikkelvlekken. In de wijk Overvecht zijn er tevens (kleine) ingrepen nodig om deze ambitie daadwerkelijk te bewerkstelligen. Groen als nutsvoorziening is een begrip dat staatsbosbeheer gebruikt om dit te benoemen. Letterlijk: "elk huishouden aan het groen", wat impliceert dat er met meerdere stakeholders gekeken moet gaan worden naar de oplossing. Groen als nutsvoorziening betekent ook dat er stevige verbindingen naar het landschap nodig zijn, naast kleinere subtiële verbindingen. Vanuit deze nieuwe lijnen worden woningen en voorzieningen aangetakt op het nabijgelegen landschap.

Groen als nutsvoorziening

Bewegen en geluk

Gelukkig zijn is mentaal en fysiek gezond zijn. Gelukkiger worden door bewegen is één van de speerpunten van Utrecht. Er wordt sterk ingezet op bewegen en gezondheid. Overvecht kan een spil vormen in een netwerk van sport- en spelroutes door en vanuit Overvecht. Dit zijn de eerder genoemde geluksroutes, deze zijn op meerdere manieren te gebruiken en “drempelloos” ingericht om zo diverse doelgroepen te bedienen. Er is ruimte om in te zetten op een aantal routes (hangen samen met “groen als nutsvoorziening”) die bepaalde thema’s krijgen gericht op de grotere context. De routes hebben afstanden tussen de 2 en 15km en kunnen worden ingekort, door secundaire routes te introduceren. De thema’s die aan de basis liggen van de routes zijn A - de waterlinieroute, B - de Vechtroute en C - de Overvecht route.

De gezonde plek

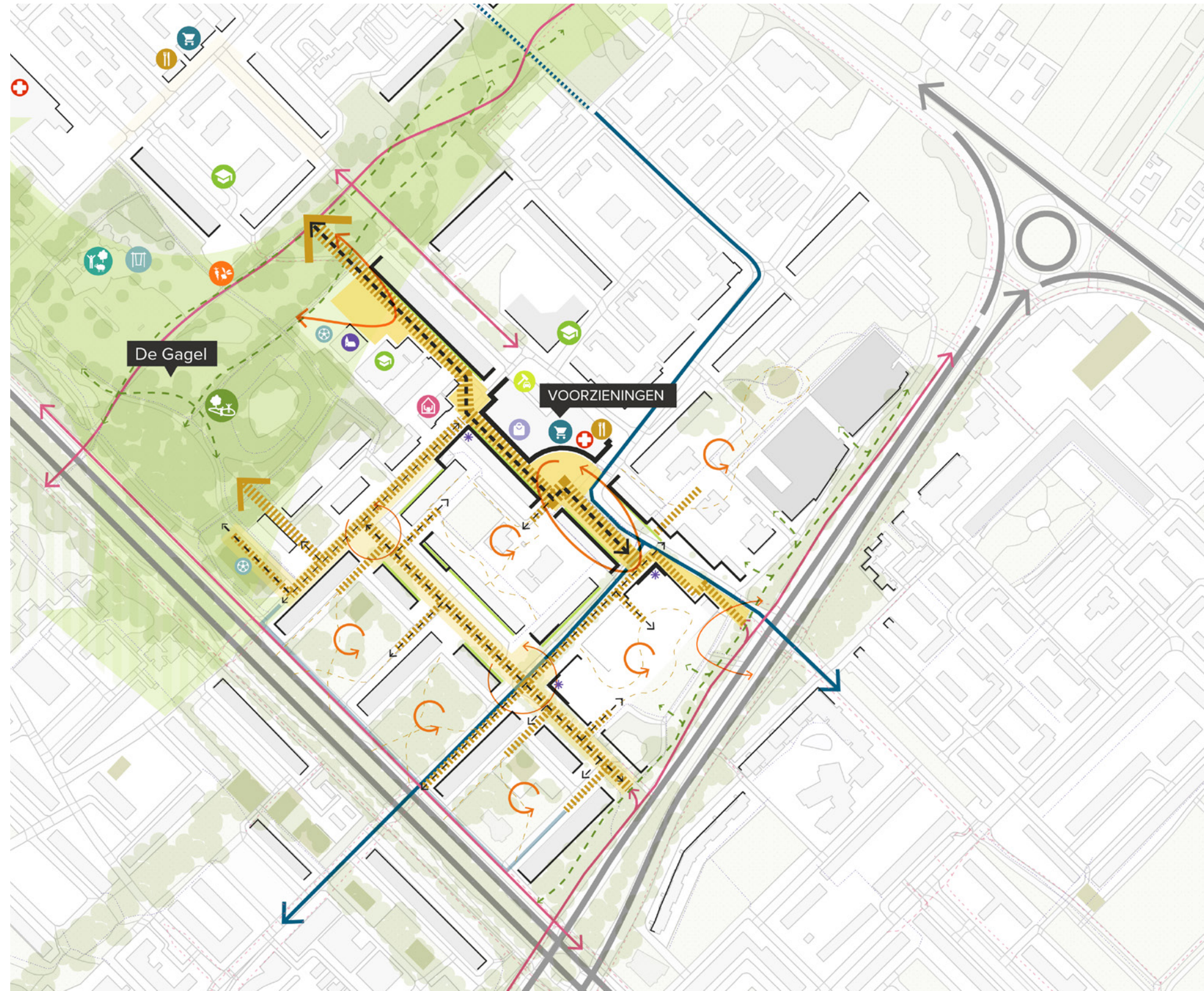
Naast beweging is gezondheid een belangrijk thema. De eerste stap daarin is het zacht vormgeven aan de overgangen tussen privé en collectief. Zo zijn er diverse binnengebieden die ecologisch ingericht kunnen worden en ook voor de allerkleinste een rol kunnen gaan spelen. Deze is parochiaal van aard. De collectieve plek is een plek van sport, spelen en gezondheid. Een ecologische, waterrijke inrichting zorgt voor natuurlijke koeling in de zomer, diversiteit aan flora en fauna en biedt natuurlijke speelaanleidingen. Diverse boomsoorten zorgen voor de nodige gezondheid, zo kunnen er bomen geplant worden om op te spelen, fijnstof te filteren en om bijvoorbeeld vruchten van te plukken.

Geluksroutes

OVERVECHT - NOORD / VOORWAARTS

Overvecht-Noord, met als doel, een fijne wijk en buurt. Om ervoor te zorgen dat 'men hier graag wil wonen', is een integrale aanpak nodig. Ruimtelijk is het mogelijk om bijvoorbeeld ontmoeten en verblijven te faciliteren, maar ook maatschappelijk moet er worden aangehaakt. De wijk heeft potentie genoeg, er is ambitie, er zijn partijen en men wil vooruit. Het definiëren en vormgeven aan buurtdragers is hierbij een kans. De grote vraag is nu, wie pakt de handschoen op en trekt de kar?

Visie op samenhang plekken, ruimtes en lijnen in Overvecht-Noord

IMOSS

**STEDENBOUW
LANDSCHAP
BUITENRUIMTE**

IMOSS
T 033 448 15 46

Soesterweg 300B
3812 BH Amersfoort

info@imoss.nl
www.imoss.nl